

Sanatçılar
ve oyunlar...

Konservatuar **ÖZALPÇİS**

MÜSERREF HEKİMOĞLU YAZIYOR

Devlet sahneleri 1 Ekim'de perdelerini açıyor

AYTEN Gökçer'i gördüm, yorgun bir yaz geçirmiş, Damdaki Kemancı filmi içinde onun da bir rolü vardı. Kızlardan birini oynuyordu. Hayli yoğun çalışmışlar, sonra Tunus'a bir yolculuk, Bayramoğlunda bir kaç gün ve yine Ankara. Tunus izlenimleri tatlı, güzel yerler görmüşler. Tunus güzel bir Akdeniz ülkesi, ben de çok beğenmişim ama bağımsızlığına kavuştuktan sonra hangi çizgiye geldiğini kestirememiştim bir türlü. Bir gazete cinin görüş açısı bir sanatçıdan değişik oluyor elbet. Tunus hikâyeleri tiyatroya yöneldi sonra. Ayten Gökçer bu yıl yine Don Kişot'da oynamaya hazırlanıyor. İlk tur oyunlarda başka rolü yok. Ekimde Todd Bolland'ın yebiden geliyor Ankara'ya ama yeni bir müzikal oyuna karar verilmiş değil henüz. Kral ve Ben adlı müzikal sahneye konursa Ayten Gökçer'i yeni bir rolde göreceğiz, hayranları My Fair Lady'i bir kez daha oynamasını diliyorlar. Bu tür müzikaller başka ülkelerde kaç yıl sürüyor, biz de de tekrarlanabilir, başkaları da, İstanbul'da da seyircisi durmadan yenileniyor. Ayrıca My Fair Lady gibi bir müzikali seyredenler de bir kez, bir kaç kez daha seyretmekten çok hoşlanırlar.

Devlet Tiyatrosunda ilk tur oyunlarından biri Andorra. 1960 larda seyrettiğimiz bir oyun. Max Frish'den Türkçeye Sevgi Sosyal çevirdi. O yıllarda Nutku soyadını taşıyordu. Başrollerini de Kerim Afşar ve Ayten Gökçer oynadı.

mışlardı. Ayten Gökçer sahnedeki yerini başka bir Gökçer'e, Deniz Gökçer'e bırakmış bu yıl. Kerim Afşar da rol değiştirmiş, öğretmeni oynuyor. Şu rol değişikliği yalnız tiyatrodaki değil de bütün sahnelerde olsa ne güzel! Oysa, örneğin politika sahnelerinde hep aynı aktörleri seyrediyoruz, yeni bir aktör ortaya çıkınca oyununa izin verilmez değil mi?

Andorra oyununu Cüneyt Gökçer koyuyor sahneye. Reji asistanı da Kerim Afşar. Bu değerli aktörümüzü reji çalışmasında görmedik şimdiye kadar. Belki gelecek oyunlardan birini de tek başına sahneye koyar. Tarık Leventoğlu çok güzel örnekler verdi bu konuda. Oysa yakın bir geçmişe kadar yönetici kişiliğini tanımmıyorduk. Bu yıl Büyük Tiyatrodaki seyredeceğimiz ilk tur oyunlarından birini, Jean Girardoux'un Delfin'i o sahneye koyuyor. Yeryüzü Cenneti, Akvaryum ve Mikadonun Çöpleri oyunlarındaki başarısından sonra, bu Fransız oyununu merakla bekliyor tiyatro severler.

YERLİ OYUNLAR...

Artık bir gelenek oldu, Devlet Sahneleri yerli oyunlarla açıyor perdelerini. Ama her zaman iyi oyunlar seyretmiyoruz doğrusu. Bu köşede körfezden yazdığım

yazılarda da belirttim. Türkiyemiz işlenmemiş maden niteliğinde. Doğal güzellikle rimiz, tarihsel zenginliklerimiz, yeraltı zenginliklerimiz işlenmeyen madene benziyor. İşleyecek eller bekliyor.

Doğrusu edebiyatımız da öyle. O körfez köylerinde dolastıkça dinlediğim hikâyeler bu gerçeğe çevirdi beni. Hikâyecilerimiz, romancılarımız, oyun yazarlarımız, bestecilerimiz için işlenmemiş maden gibi duruyor bu hikâyeler. Nice kahramanlar var, sessizce bir köşede karanlığa gömülmüşler. Onların halka malolması için bir kitap sayfasına, bir oyun sahnesine, bir opera müziğine ya da bale de bir dansa geçmeleri gerekiyor. Bir ulus ancak sanatçılarıyla tarihini yaşar değil mi?

Bu mevsim seyredeceğimiz yerli oyunlar arasında Tarık Buğra'dan bir oyun var. İbşin Rüyası. Öteki oyunların yazarları da Başar Sabuncu ve Ülker Köksal. Ülker Köksal TRT de yarışma kazanan bir yazarımız. Sacide'sini merakla bekliyor sanatseverler. Başar Sabuncu da Şerifiye ile tanınmış bir yazar bu kez seyredeceğimiz. (Mute-met Ali Rıza beyin Yaşamış Hayat Hikâyesi) nde yazarlığında yeni bir aşama yaptığı söyleniyor. Yargımızı oyunu seyredince verebileceğiz.

TURNE OYUNLARI...

DEVLET Tiyatrosunun bütçesi şimdi kaç milyon bilmem. Bu milyonlarca liralık bütçede milyonlarca insanın katkısı var. Anadolu kentlerinde, ilçelerinde, köylerinde yaşayanlar vergi öderler, ama ödedikleri vergiyle yaşayan sanatsal ya da bilimsel kuruluşlardan çok az yararlanırlar. Türkiye'de tiyatro bir kültür görevi olarak düşünülür, tiyatroya giden vatandaş çok az para öder, ama sanat olayları büyük kentlerin tekelinden kurtulamaz bir türlü. Belli bir politika olmayınca kaçınılmaz durumlar bunlar.

Devlet Tiyatrosu İzmir'de ve Bursa'da ayrı kadrolarla çalışıyor. Özellikle Bursa Tiyatrosu bu mevsim yeni olanaklara kavuştu. Bir kaç yıl önce Devlet Tiyatrosundan ayrılarak Mithat Paşa Tiyatrosunu kuran oyuncuların bir grup, Beyhan ve Ekmel Hürol çifti, Yahya Tolga yeni den Devlet Tiyatrosuna döndüler ve Bursa Tiyatrosunda görev aldılar. Ahmet Vefik Paşa Tiyatrosu, Ali Cengiz Çelenk'in yönetiminde çalışıyor. Bu mevsimin ilk oyunları da Hırçın kız ve Batak.

İzmir, Tiyatrosunda da dip lomat yazarlarımızdan bir oyun seyredecek Egelliler, Yıldıırım Keskin'in «Tut ki Öleceksin» adlı oyunu. Öteki o-

yun da İsraili bir yazardan, Epiraim Kishon'un «Bir Tavsiye mektubu». AP senatörlerinden Cahit Okur'un bir çevirisi...

Devlet Tiyatroları geçen yıl bir turne programı yapmış, Anadolu kentlerine ve ilçelerine uzanmıştı. Sanatçılar o turneden çok ilginç izlenimlerle döndüler. Belki sıkıntılı günler de yaşadılar ama halkın tiyatroya susuzluğunu, açlığını dindirmenin mutluluğunu da duymuş olmalıydılar. Acı ama gerçek, turneye gitmek sanatçıların çok hoşuna gitmiyor. Büyük kentlerdeki yaşantıları değiştiriyor, düzenleri bozuluyor. Kiminin çocuğu, kiminin kocası, kiminin karısı, kiminin hastası yüzüstü kalıyor. Bir turne ekibi kurmak kolay değil bu koşullarda. Bütün koşullar, Türkiye'de Bölge Tiyatrolarının bir an önce kurulmasını gerektiriyor ama bu hikâye bir yılan masalı gibi zaman zaman tazelenip unutulmaktan öteye gidemiyor.

Bölge Tiyatroları Neşeli ilk kalkınma planında yer aldı. Önemli çalışmalar yapıldı ama kanun tasarısı Meclislere gelemedi bir türlü. Sonra Talat Halman Kültür Bakanı oldu, gülümsemeden hatırlıyorum doğrusu, bir gururlu bir patırdı, toplantılar, sonra ne oldu. Bir balon söndürdü...

Bu mevsim ilk turda Anadolu'da gösterilecek oyunlardan biri Karl Wittlinger'in Sa manyolu, öteki de Oktay Rifat'ın Yağmur Sıkıntısı. Devlet Tiyatrosundan bugünkü koşullarda daha fazlası beklemez. Bugünkü kadrosu büyük kentlerdeki sahnelerine ancak yetiyor. Anadolu için yeni kadrolar kurmak eğitim, yetiştirmek gerekiyor. Bugünkü Devlet Konservatuarı da ihtiyacı karşılar mı bilmem? Ama Bölge Tiyatroları konusunda eğilmek istiyorsak hiç değilse hazırlıklarına girilmeli, kanun tasarıları daha çok rafta beklemeli değil mi?